

Jaskinia Ostra

Rafał Klimara

Historia eksploracji

Osuwisko na zboczu góry Ostre zostało zlokalizowane latem 2008 roku. W okresie letnim odgruzowano otwór niewielkiej jaskini (Jaskinia Niewypał) na podstawie małego wywiewu spod liści. Z powodu dużych bloków skalnych zagrażających dalszą drogę prace wstrzymano.

W okresie letnio-jesiennym rejon był odwiedzany kilkakrotnie, gdyż okazał się doskonałym miejscem „na grzybobraniu”. Wyznaczono potencjalne cele eksploracyjne, spośród których znalazło się kilka dużych lejów zapadliskowych, „Szczelina” (obecnie Jaskinia Szyderców) i „Lisie Nory”. Pierwsza wzmianka o rejonie w internecie pojawiła się po rekonesansie zimowym 26.12.2008 r. (sprawozdanie na stronie Speleoklubu Bielsko-Biała). Tego dnia stwierdzono ogromne wytopy na obszarze kilku metrów kwadratowych. Określono pierwszy cel do eksploracji na wiosnę – zapadlisko, gdzie teraz znajduje się Jaskinia Ostra.

Pomimo wielkiego entuzjazmu trwającego przez 1,5 roku i kilku (kilkunastu?) samotnych wyjazdów kopanie studzienki wejściowej szło bardzo powoli.

Dnia 23.06.2010 roku nastąpił w końcu długo oczekiwany przełom i otworzyło się przejście do pierwszej salki o długości ok. 7 metrów. Dalsze perspektywy były bardzo obiecujące, niestety, należało wykonać spory przekop, więc potrojono namowy klubowiczów

do dalszej eksploracji. Zaowocowało to dwiema akcjami.

W trakcie pierwszej – dnia 05.07.2010 r. (T. Stryczek, R. Klimara) – rozebrano znaczną część wantowiska. Kolejną miała miejsce 07.07.2010 r. (T. Stryczek, K. Borgejt, M. Friendorf, R. Klimara) – udało się wtedy przejść przez wantowisko i odkryć główny ciąg jaskini.

Na następnych wyjazdach odkryto obecne dno jaskini i mniejsze lub większe boczne ciągi. Zrobiono wstępne pomiary, zabezpieczono wejście (stalowa kłapa) i określono kierunek dalszej eksploracji.

W sierpniu po różnych perturbacjach wykrył się główny trzon ekipy eksploracyjnej: M. 'JEZIO' Jeziorski, R. Klimara.

Dnia 14.08.2010 r. ukazała się pierwsza oficjalna wzmianka internetowa (sprawozdanie SBB) o kolejnej dziurze: Jaskini Niewypał. Obiekt w dalszym ciągu pozostał niewielki, jednak z potężnym wywiewem powietrza.

Dnia 20.08.2010 r. M. 'JEZIO' Jeziorski i R. Klimara odkryli kolejną jaskinię – Jaskinię Expresową (długość – 12 m, głębokość – 6 m). Podczas tej akcji została wyeksplorowana do obecnego dna, podjęto też nieudane próby przekopania się do dalszych partii widocznych za szczeliną nie do przejścia.

W następnym miesiącu obiekt kilkakrotnie był zasypywany (również z eksploratorem w środku!) przez niestabilne wanty. Dopiero usunięcie wszystkich luźnych kamieni z okolicy wejścia (przez co znacznie poszerzył się otwór wejściowy) przyniosło rezultat. Otwór jaskini jest tuż obok Jaskini Niewypał, jednak, jak pokazały zimowe obserwacje, jaskinie te mają całkiem odmienną cyrkulację powietrza.

Jaskinia Rolling Stones to kolejne zapadlisko, co do którego istniało przekonanie, że coś za nim musi być. Odstąpienie

otworu i wejście do pierwszej szczeliny (3 m) nastąpiło 22.08.2010 r.

W dalszym okresie prowadzono eksplorację zarówno w Jaskini Ostrej, jak i Rolling Stones. W tej ostatniej, po poświęceniu wielu sił i dużej ilości czasu, w końcu – 31.10.2010 r. udało się przebić do dalszych obszernych już korytarzy. W trakcie następnej akcji, po zainstalowaniu spita, dotarto na obecne dno jaskini. Zabezpieczono też otwór jaskini na zimę w obawie przed jej wymrożeniem.

W dniu 11.12.2010 r. połączono jaskinię Ostrą z jaskinią Rolling Stones (P. Michalski, R. Klimara), tworząc system o znacznej deniwelacji. Jaskinie połączone są przez skrajnie trudny zacisk „Wyrwibark” (obecnie łatwe z I).

Zimą 2010/2011 rozpoczynają się prace pomiarowe w jaskini oraz dokładny zimowy monitoring nietoperzy prowadzony przez C. Szurę ze Stowarzyszenia Ochrony Jaskiń „Grupa Malinka”.

Następny rok to czas poświęcony na intensywną eksplorację i inwentaryzację całej jaskini. Odkryto m.in. Partie Solowe, Białą Szczelinę i wiele innych niewielkich korytarzy. Dnia 13.03.2011 r. doszedł też nowy, niewielki obiekt Jaskinia Em 5 (M. 'JEZIO' Jeziorski). Dzień wcześniej M. 'JEZIO' Jeziorski udrażnia wejście do Jaskini Szyderców (długość – 30 m deniwelacja – 11 m), a 13.03.2012 r. ekipa w składzie: M. 'JEZIO' Jeziorski, W. Kuczek, R. Klimara eksploruje jaskinię do obecnego dna.

Zarówno w Jaskini Ostra-Rolling Stones, jak i w pozostałych, mniejszych obiektach wciąż prowadzone są prace eksploracyjne.

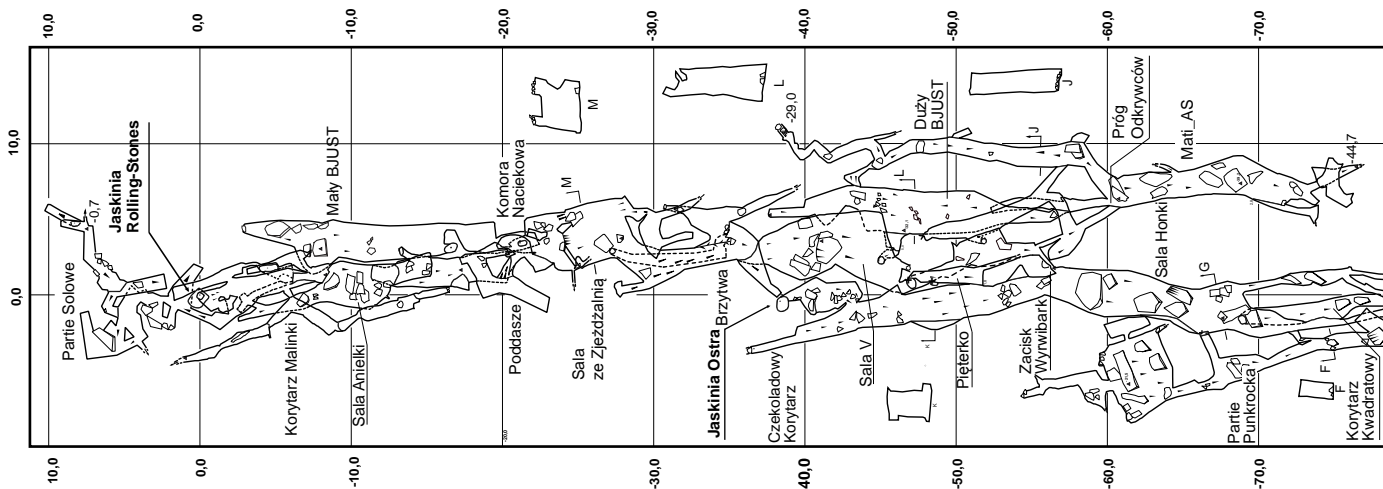
Uwaga! Osuwisko i otwory wyżej wymienionych jaskiń leżą na terenach prywatnych! Dotychczasowe stosunki z gospodarzami terenu układały się bardzo dobrze. Odwiedzając jaskinię, pamiętajmy o kilku podstawowych zasadach:

- Do jaskini wchodzimy na własną odpowiedzialność.
- Nie hałasujemy.
- Zabieramy śmieci swoje i innych.
- Nie rozpalamy ogniska zarówno w lesie, jak i na polanie powyżej.

Jaskinia Ostra – Rolling Stones

K.BS-02.153

Eksploracja: R.Klimara, M.Jeziorski © Czestaw Szura 2012

W jaskini Ostra-Rolling Stones w okresie zimowym hibernuje rekordowa ilość nietoperzy w Beskidzie Śląskim. Dajmy się wypaść tym zwierzątkom i nie odwiedzajmy jaskini między 15 X – 15 IV.

Na koniec chciałbym ogromnie podziękować Maćkowi Jeziorskiemu (SBB), który często inicjował kolejne wyjazdy eksploracyjne, za zaangażowanie, poświęcony czas i siły. Bez niego na pewno nie byłoby tak dużej dziury.

Jaskinia Ostra-Rolling Stones K.Bs.02-153

Gmina Lipowa, powiat żywiecki, teren prywatny.

Lokalizacja i wysokość otworu: południowy stok góry Ostre (932 m n.p.m.) na wysokości 882 m n.p.m.

Dojście: Z Twardorzeczki udajemy się zielonym szlakiem turystycznym na Muronkę. Tam gdzie szlak trawersuje górę Ostre, w linii spadku szczytu od szlaku odchodzi w prawo równoległe do niego idąca, wyraźna ścieżka. Idziemy nią ok. 200 m, po czym skręcamy w prawo i po 150 m trafiamy na otwór jaskini.

Długość: 850 m

Głębokość: 60 m

Jest to jaskinia osuwiskowa powstała w piaskowcach warstw godulskich górnych. Główny ciąg jaskini rozwinięty jest na zespole ogromnych szczelin o przebiegu zbliżonym do N-S.

Dno jest zaśnane gruzem skalnym i dużymi blokami. W partiach przyotworowych znajdują się szczątki roślinne i gleba. Zaobserwowano pająki z gatunku *Meta menardi*, salamandry plamiste (*Salamandra salamandra*) oraz motyle szczerbówka ksieni (*Scoliopteryx libatrix*). W okresie zimowym jaskinia stanowi jedno z liczniejszych siedlisk nietoperzy w Beskidach. Zaobserwowano takie gatunki jak: podkowiec mały (*Rhinolophus hipposideros*), nocek duży (*Myotis myotis*), nocek orzęsiony (*Myotis emarginatus*)

Z otworu jaskini w zależności od temperatury czuć często silny wywiew. Wyczuwalny przepływ powietrza wystę-

puje natomiast w kilku przewężeniach w głównym ciągu (przed Sala ze Zjeżdżalnią, Zacisk Wyrwibark).

Opis jaskini

Wejście zlokalizowane jest na dnie leja zapadliskowego. Schodzimy niewielką studzienką i znajdujemy się w szczelinie głównego ciągu. W prawo, w kierunku północnym rozwijają się Partie Solowe. Wejście do nich to ciasny przełaz opadający stromo w dół często zasypywany kamieniami z pochylni wejściowej. Za nim znajduje się mała, nieregularna salka. Kierujemy się na N. Za kolejnym przełazem trafiamy do większej sali ze skalnym filarem w jej północno-zachodniej części, za obniżeniem stropu można przejść do kilkumetrowej szczeliny. Wcześniej kierujemy się na wprost, do korytarza, który gwałtownie zakręca i po paru metrach kończy się zawaliskiem. Z niego na E biegnie do góry niska pochylnia zakończona szczeliną.

Wracamy do głównego ciągu. W lewo za niskim przełazem można wejść do kolejnej szczeliny. W jej N części osiągnięto kontakt wzrokowy z Partiami Solowymi, natomiast w kierunku południowym ciasny korytarz łączy się po paru metrach z głównym ciągiem.

Kierujemy się obszernym korytarzem w dół. Po prawej stronie przy spągu znajduje się ciasne wejście do Korytarza Malinki – równoległej do głównego ciągu kilkunastometrowej szczeliny. Pokonujemy 2-metrowy próg i kilka „kamiennych schodów”, po lewej stronie mijamy kilkumetrową szczelinę i schodzimy do Sali Aniarki (1,8-metrowym progiem lub wygodniej pod „kamiennym schodkiem”).

Z sali można przejść na N kilkumetrowym korytarzem, który jest połączony ciasnym przełazem z niewielką równoległą szczeliną. Kierujemy się korytarzem na S, mijamy obszerną wnękę zawieszoną 3 m nad spągiem i docieramy do ciasnego przełazu prowadzącego do Sali ze Zjeżdżalnią. Kilka metrów wcześniej, po lewej stronie znajduje się szczelina zakończona 2,5-metrową studzienką

prowadzącą do Małego BJUSTu. Jest to obszerna, podłużna sala o długości ponad 15 m zaśnana wielkimi blokami skalnymi. W południowej części sali można przejść małym przełazem do Komórki Naciekowej – jednego miejsca w jaskini z niewielkim stałym ciekim wodnym tworzącym błotne polewy na ścianie. Z jej końca, przeciskając się w niebezpiecznym zawalisku, można przejść do głównego ciągu w rejonie Sali ze Zjeżdżalnią.

Wracamy do wspomnianego przełazu w głównym ciągu. Mamy dwie możliwości przejścia: na wprost przez niewielkiej klasy zacisk albo przez Poddasze (2,5 m, łatwy próg w prawym rogu korytarza). Po wyjściu progiem jesteśmy na Poddaszu. Kierujemy się na S do Sali ze Zjeżdżalnią (zejście łatwe, lecz kruche). Przełazy po prawej stronie prowadzą do niewielkiej sali o nieregularnym kształcie łączącej się w kilku miejscach progami z głównym ciągiem. Większa część Poddasza utworzona jest z wiszącego zawaliska i poruszając się po nim, należy zachować wyjątkową ostrożność.

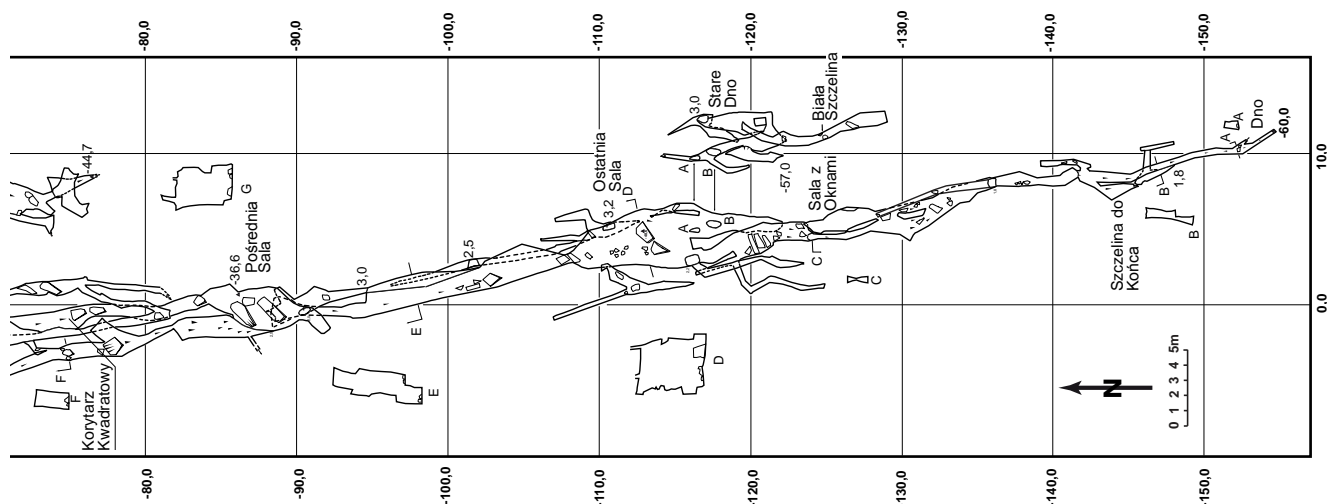
Z górnej części Sali ze Zjeżdżalnią do dolnej prowadzą dwa przełazy, wybierzemy prawy (Zjeżdżalnia).

W prawej części sali, w spągu znajduje się ciasna studzienka, za którą niski korytarz po paru metrach łączy się ponownie z głównym ciągiem w rejonie Brzytwy.

Z lewego rogu sali można przez niski przełaz i niewielką salkę przejść do dwóch krótkich szczelin. Lewa poprzez 2-metrową studzienkę doprowadza nas w rejon Brzytwy.

Z końca sali przechodzimy do Brzytwy – stromej pochylni z brzytwą skalną pośrodku. Za plecami mamy kilkumetrową ślepą szczelinę, natomiast po lewej stronie znajduje się salka przechodząca ku S w kilkumetrową szczelinę.

Kierując się w dół, mijamy obszerny balkon skalny i docieramy do szerokiej, lecz niskiej Sali V. Spąg sali usiany jest licznymi dużymi wantami. W jej południowo-wschodniej części, między głazami znajduje się najwygodniejsze przejście do dolnych partii. Schodzimy ok. 8 m ▷

kilkumetrowego korytarzyka jesteśmy w Mati_ASie – ogromnej, kilkunastometrowej, wysokiej szczelinie. W północnej części za progiem utworzonym z wanty szczelina robi się coraz węższa, kilkakrotnie zakręca, by zakończyć się zawaliskiem.

△ *Historyczny Otwór Ostrej*
• fot. M. 'JEZIO' Jeziorski

△ *Okolice Ostatniej Sali* • fot. M. 'JEZIO' Jeziorski

△ *OST-150* • fot. M. 'JEZIO' Jeziorski

Południowa część Mati_ASa o dnie zasłanym wielkimi blokami skalnymi kończy się niedostępnymi szczelinami na kilku wysokościach z wyczuwalnym przewiewem. Na całej długości sali znajduje się kilka niewielkich, ciasnych i trudnodostępnych szczelin.

Wracamy do Sali V. W jej południowo-zachodnim rogu przedostajemy się niskim przełazem do korytarza opadającego ku S. Za nim, na końcu niewielkiego rozszerzenia, po prawej stronie, nad ok. 2-metrowym progiem znajduje się zacisk Wyrwibark. Tutaj też – po prawej stronie w spągu było przejście do Dużego BJUSTu, obecnie zawalone. Udajemy się dalej wąską szczeliną na S, docierając do rozgałęzienia. Na wprost szczelina urywa się 6,5-metrowym przewieszonym Progiem Odkrywców (1 spit!) prowadzącym do Mati_ASa. Natomiast ku E prowadzi niski korytarz (Przebieralnia) zakręcający na N (trawers nad kolejną studzienką do Mati_ASa), by po kilku metrach zakończyć się zawaliskiem. Nieco wcześniej, z lewej strony jest możliwość przejścia do rozszerzenia korytarza przy Wyrwibarku.

Przeciskamy się przez zacisk do Jaskini Ostrej. Znajdujemy się w imponującej Sali Honki. Stąd możemy udać się korytarzem na N. Po paru metrach z prawej strony, nad 1,8-metrowym progiem mijamy Pięterko, kilkunastometrową szczelinę zakończoną z jednej strony dwoma kruchymi kominami, a z drugiej z wężającą się szczeliną nie do przejścia.

Idziemy dalej stromo wznoszącym się korytarzem. Staje się on coraz niższy, by po paru metrach przejść w ciasny, gliniasty tunel z dwoma zaciskami na końcu – Czekoladowy Korytarz. Wcześniej, po prawej stronie można przejść przekopany przełazem w górę do zawaliskowej salki zakończonej klapą. Było tu wejście do jaskini (Jaskinia Ostra), obecnie zasypane.

Wracamy do Sali Honki, którą kierujemy się ku S. Pokonujemy dwa niewielkie progi utworzone z dużych want.

Z końca sali najwygodniejsza droga wiedzie przez niewielką studzienkę prowadzącą do Korytarza Kwadratowego. Inne możliwości to przejście korytarzem na wprost, przechodzącym po paru metrach w szeroki gzyms i wpadający do Korytarza Kwadratowego lub wejście do wąskiej szczeliny w południowo-wschodniej rogu sali. Po kilku metrach dochodzimy do rozgałęzienia. Wybieramy prawą, ciasną odnogę (lewa zakończona szczeliną nie do przejścia) którą czołgamy się aż do połączenia z końcową częścią Korytarza Kwadratowego. Korytarz doprowadza nas do Pośredniej Sali z załęgającymi w spągu kilkunastometrowymi blokami skalnymi.

Po prawej stronie w kierunku północnym rozpoczyna się kilkunastometrowa błotna pochylnia prowadząca do Partii Punkrocka. Z jej końca, poprzez ciasną

szczelinę przechodzimy do obszerniejszego kilkunastometrowego korytarza. Pokonujemy dwa progi utworzone z want (po prawej stronie kilkakrotnie mijamy szczeliny i okna prowadzące do głównego ciągu znajdującego się poniżej). Dochodzimy do obszerniej prostokątnej sali. W jej wschodniej części można przejść do niewielkiej komórki, natomiast na wprost, przeciskając się kilka metrów między wantami, do pionowej, litej szczeliny (Szczelina Disco).

Z końca Pośredniej Sali pod stropem rozpoczyna się szczelina, która po paru metrach ponownie wpada do głównego ciągu. My natomiast schodzimy 2-metrową studzienką i wygodnym korytarzem udajemy się na południe, Do Ostatniej Sali. Po około 12 metrach, po lewej stronie za skalną brzytwą otwiera się 2,5-metrowa studzienka prowadząca do wąskiej szczeliny, która w kierunku północnym po paru metrach zwęża się nie do przejścia. Na południe po zejściu prożkiem łączy się z dwiema krótkimi ślepo zakończonymi szczelinami. Stąd można wspiąć się bezpośrednio do Ostatniej Sali (3,2 m, trudno).

Z prawej strony, na początku sali, po pokonaniu 2,2 m przewieszzonego progu rozpoczyna się nieduża szczelina zarówno w kierunku północnym, jak i południowym ślepo zakończona. W połowie sali duże wanty tworzą skalną barierę, umożliwiając przejście z lewej do Starego Dna lub prawej strony do dna.

Kierujemy się w lewo. Przy samej ścianie jest niezależna, kilkunastometrowa szczelina łącząca się ponownie z salą. Przechodzimy zwężenie i schodzimy jedną ze studni (2,5 m) na końcu sali.

Znajdujemy się w szczelinie, z prawej strony jest kilka niewielkich, ślepo zakończonych korytarzyków. Z jej końca przechodzimy znajdującym się na wysokości 1 metra przekopem do małej sali.

Stąd na wprost można wejść po pokonaniu 3-metrowej studzienki do ślepo zakończonej szczeliny lub do góry ku S przez zacisk do Białej Szczeliny.

Wracamy do Ostatniej Sali. Udajemy się obszerniejszym przejściem po jej prawej stronie. Po lewej stronie mijamy okienka prowadzące do Starego dna.

Z prawej strony są dwie, kilkunastometrowe, ciasne i ślepo zakończone szczeliny. Kierujemy się głównym ciągiem w dół.

Przechodzimy ciasną, opadającą w dół szczeliną. Stąd w lewo, wstecz rozpoczyna się Sala z Oknami.

Dalsza droga prowadzi przez niski korytarz i 1,8-metrowy komin. Znajdujemy się w długiej szczelinie, która ku N kończy się zawaliskiem po paru metrach.

Kierujemy się na S, po pokonaniu niewielkiego progu, korytarz robi się wysoki. Mijamy kilka ciasnych bocznych szczelin i dochodzimy do niewielkiego rozszerzenia. Stąd można się przeczołgać jeszcze kilka metrów dalej, osiągając Dno. □